

MEDIAVÄKIVALLAN MONET MUODOT

Helmikuussa 2022 globaali mediamaisema täyttyi väkivaltaisesta kuvastosta Venäjän armeijan hyökättyä Ukraina. Maaliskuussa etenkin sosiaalisessa mediassa kohistiin Oscar-gaalassa tapahtuneesta välikohtauksesta, jossa näyttelijä Will Smith löi koomikko Chris Rockia suorassa lähetyksessä. Samassa kuussa Yle Areenassa julkaistiin myös *Suomineidot*-dokumenttisarja, jonka tapa käsitellä suomalaisia nationalistejä herätti kiihkeää keskustelua siitä, keiden ääniä median tulee nostaa esiin ja miten. Kesällä taas kohuttiin Hollywoodista tuttujen näyttelijöiden Johnny Deppin ja Amber Heardin välisestä oikeudenkäynnistä, jota lähetettiin katsojille suorana lähetyksenä oikeussalista kolmen viikon ajan. Näitä neljää tiheästi toisiaan seurannutta mediatapahtumaa yhdistää se, että kukin omalla tavallaan ilmentää väkivallan läsnäoloa läntisessä audiovisuaalisessa kulttuurissa: niin väkivallan dokumentointia, välineellistymistä tai viihteellistymistä kuin myös sen herättämiä ristiriitaisia ja paikoin konfliktierkkiä reaktioita.

Väkivallan mediaesityksiin ja niiden reaktiivisiin ulottuvuuksiin liittyy monia rakenteellisia ja arvolutautuneita kysymyksiä. Esimerkiksi aseellisten konfliktien ja sotien kohdalla voidaan kysyä, mistä tapahtumista uutisoidaan ja mistä ei: Venäjän Ukraina kohdistamien sotatoimien näkyvyyttä voidaan peilata niihin moniin sotiin ja humanitäärisiin kriiseihin, jotka eivät päädy läntiseen valtamediaan saati tavallisten ihmisten sosiaalisen median tileille. Oscar-gaalan väkivallantekoa seuranneen mediasirkuksen voidaan puolestaan nähdä edustavan rasismien viihteellistämistä. Afroamerikkalaisten miesten välinen väkivallanteko kiersi sosiaalisessa mediassa yhteyksiin, joissa se saattoi vahvistaa olemassa olevia rasistisia stereotyyppisiä mustien miesten aggressiivisuudesta ja väkivaltaisuuksista.

Suomineidot-dokumenttisarja taas herätti kritiikkiä siitä, miten nationalistista ideologiaa esitetään (kuva 1). Muun muassa Anu Koivunen tunnisti sarjan ongelmaksi siihen valitun tyylin, seurantadokumentin tai -realityn, joka ei mahdollista kriittistä otetta seurattujen ongelmallisiin väitteisiin tai valintoihin (*Viimeinen sana* 25.3.2021). Vaikka empaattisen, ymmärryksen pyrkivän katseen kohdistaminen myös nationalistisen vihapuheen levittäjiin voi olla tavoiteltavaa esimerkiksi yhteiskunnallisen dialogin lisäämiseksi ja vastakkainasettelun vähentämiseksi, on yhtä tärkeää pohtia, millä tavoin näihin tarkoitukseen pyritään. Sarjan ympärillä käyty keskustelu osoittaa, että audiovisuaalisen väkivallan kohdalla on usein olennaista se, miten näytetään eikä mitä näytetään (ks. esim. Koistinen & Mäntymäki 2019).

Kuva 1. Ylen dokumenttisarjassa *Suomineidot* (2022) esitettiin kyseenalaistamatta suomalaisten nationalistien rasisistiakin näkemyksiä. Kuvakaappaus Yle Areenasta.

Deppin ja Heardin välisen oikeudenkäynnin medianäkyvyydellä on sen sijaan juuret sukupuolittuneissa yhteiskuntarakenteissa ja väkivallan esittämisen sukupuolittavissa konventioissa. Oikeudenkäynti oli osa Deppin ja Heardin sotkuista avioeroa, jonka osana kumpikin esitti syytteitä parisuhdeväkivallasta. Keskustelu sekä toisti että haastoi sukupuolittuneita käsityksiä miehistä väkivallantekijöinä ja naisista väkivallan kohteina, koska syytteitä väkivallasta kohdistui suhteen molempiin osapuoliin. (Vrt. Karkulehto & Rossi 2017.) Riippumatta siitä, kumman koettiin rikkoneen puolisoaan vastaan – Deppin vai Heardin – oikeudenkäyntiä ympäröinyt mediasirkus edustaa lähisuhdeväkivallan viihteellistämistä. Julkinen mielipide myös asettui suurilta osin Heardia vastaan, ja hänestä tehdyt halventavat meemit toimivat elävänä esimerkkinä kulttuurisesta naisvihasta.

Jos kaikissa edellä mainituissa kohutuissa mediatapauksissa väkivalta esiintyy ihmisten välillä, voi väkivalta audiovisuaalisessa kulttuurissa kohdistua myös luontoon ja toislaajisiin eläimiin. Ei ole kauanakaan esimerkiksi taiteilijaduo Gustafsson & Haapojan kohutusta *Siat*-näyttelystä Seinäjoen Taidehallilla. Näyttely nosti esiin sekä sikojen että sikateollisuuden työntekijöiden ääniä ja näkökulmia. Esimerkiksi *Waiting Room* -äänitaideteoksessa (2019) kuultiin teurastusta odottavien sikojen ääniä, ja *Paavo*-videossa (2021) seurattiin teuraalta pelastetun sian elämää sian näkökulmasta kameran ollessa kiinnitetty tämän niskaan. Vaikka näyttely ei esittänyt mitään sellaista, mitä ei todellisuudessa tapahdu sikateollisuudessa, sitä pidettiin hyökkäyksenä lihateollisuutta kohtaan. Yllä mainitun *Suomineidot*-dokumenttisarjan tavoin myös *Siat* herättää kysymyksiä väkivallan esittämisen konventioista: keiden ääniä kuulemme, keiden todellisuuksista haluamme olla tietoisia? (Ks. Koistinen et al. tulossa.)

Mediaväkivallan merkitykset ja vaikutukset

Väkivaltaa voidaan hahmotella ja määritellä eri tavoin. Yksinkertaisimmillaan se ymmärretään yleensä toisen ihmisen fyysiseksi tai henkiseksi vahingoittamiseksi tai tämän ruumiillisuuden koskemattomuuden rikkomiseksi (Karkulehto & Rossi 2017, 12; Bacon 2010, 11–12). Väkivalta voi kuitenkin olla myös symbolista tai rakenteellista, ja nämä väkivallan muodot ovat läheisesti kytköksissä toisiinsa. Sosiologi ja kulttuuriantropologi Pierre Bourdieu on määritellyt symbolisen väkivallan erottelevaksi ja luokittelevaksi vallaksi, joka tuottaa syrjintää ja rakenteellista epätasa-arvoa (Bourdieu & Wacquant 1992, 170; Karkulehto & Rossi 2017, 12–13). Symbolinen väkivalta viittaa siis

kulttuurisiin normeihin, tapoihin ja käytänteisiin, jotka tuottavat rakenteellista väkivaltaa, kuten syrjintää (Karkulehto & Rossi 2017, 13). Väkivallan representaatiot mediassa toimivat näin osana symbolista väkivaltaa, sillä ne kierrättävät, toistavat ja toisin toistavat väkivaltaan liittyviä kulttuurisia odotuksia ja oletuksia – esimerkiksi siitä, keihin kohdistuva väkivalta otetaan vakavasti (Karkulehto & Rossi 2017; Koistinen 2017).

Väkivalta on ollut osa audiovisuaalista kulttuuria sen alkuaajoista saakka. Samalla väkivallan representaatiot ovat historiallisesti herättäneet kuohuntaa, ja niiden negatiivisista vaikutuksista on paljon syvään juurtuneita oletuksia (ks. esim. Prince 2000; Karkulehto & Rossi 2017). Esimerkiksi videopelien väkivalta on herättänyt moraalipaniikkia väkivallan representaatioiden nuorisoa turmelevasta vaikutuksesta (ks. Heikkinen tässä numerossa). Kaikuja pelien herättämistä moraalipeloista on nähtävissä esimerkiksi suosituksen Netflix-sarja *Stranger Thingsin* (Yhdysvallat 2016–) tuoreella neljännellä kaudella. Tarinassa paikallisen roolipelikerhon puheenjohtaja joutuu syntipukiksi yliluonnollisista murhista, ja siten sarja kommentoi pelkoja siitä, että pelaaminen lisää väkivaltaista käytöstä (myönnettäköön, että sarjassa pelkojen aiheuttajana eivät ole videopelit vaan liveroolipeli *Dungeons & Dragons*).

Nykypäivänä suoratoistopalvelut mahdollistavat väkivaltaviihteen yhä graafisemmat esitykset, ja sosiaalinen media täyttyy väkivaltaisista ja väkivaltaan rohkaisevista diskursseista – tai näin ainakin usein erinäisistä huolidiskursseista käsin väitetään. Vuonna 2017 mediassa keskusteltiin esimerkiksi kiihkeästi itsemurhien audiovisuaalisista representaatioista. Nuoren naisen itsemurhaa käsitelleen *13 Reasons Why* -Netflix-sarjan (Yhdysvallat 2017–2020) pelättiin johtavan siinä kuvatun refleksiivisen, eli itseen kohdistuvan, väkivallan ”tarttumiseen” sen esitysten välityksellä. Seurauksena tästä keskustelu sarjasta kiellettiin tietyissä anglo-amerikkalaisissa kouluissa, Netflix esitteli uudet ikäraajat sisällöilleen ja sarjan ensimmäisellä kaudella esiintyvä itsemurhakohtaus editoitiin jälkikäteen siten, että siinä kuvatusta naishahmon itsemurhasta ei jäänyt visuaalisia jälkiä. (Kosonen 2020.)

Audiovisuaalisten tuotantojen on väitetty vaikuttavan katsojiin muita medioita voimakkaammin niiden ruumiillisen läheisyyden tai välittömyyden takia (Abel 2007, 31; Clover 2000, 129). Stephen Price on myös väittänyt, että väkivaltaisten elokuvien katsojanautinto perustuu siihen, että elokuvan poeettiset keinot rakentavat katsojan ja katsomisen kohteen välille sekä emotionaalista että kognitiivista etäisyyttä. Tämä siis mahdollistaa väkivaltaviihteestä nauttimisen, vaikka katsojat tosielämässä kavahtaisivat väkivaltaa. (Prince 2000, 28–29.) Väkivaltaviihteen voikin ajatella nojaavan tähän ruumiillisen välittömyyden ja vieraannuttamisen väliseen vaihteluun (Koistinen 2020).

On mediaväkivallan vaikutuksista, sen lisääntymisestä tai graafistumisesta mitä mieltä hyvänsä, on tärkeää kysyä, mistä audiovisuaalinen mediaväkivalta eri muodoissaan kertoo ja mitä se tuottaa. Esimerkiksi erilaisten mediaesitysten vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin voi olla vaikea todentaa. Median vastaanottoa ja katsojuutta kartoittavat tutkimukset esimerkiksi osoittavat, etteivät yleisöt koe fiktiivistä väkivaltaa ainoastaan haitallisena ilmiönä, vaan sillä voi olla moninaisia, myös korjaavia, vaikutuksia ja merkityksiä (esim. Prince 2000; Barker et al. 2007; Ferguson 2012; Rossi 2017).

Kaikki mediaväkivalta ei kuitenkaan ole fiktiivistä. Jopa verkossa kierrätettävän vihapuheen tai väkivaltaisen kuvaston voi väittää sallivan tietynlaisen turvallisen purkukanavan väkivaltaisille impulsseille tai keinon lähestyä hankalia tunteita ja aiheita (Keipi et al. 2016; vrt. Vaahensalon artikkeli tässä julkaisussa). Esimerkiksi henkilöön suunnattu verkkovihakampanja kohdistuu

kuitenkin todelliseen ihmiseen, mikä tekee siitä fiktiivistä väkivaltaa suora-
viivaisempaa. Kuten Heidi Kosonen ja kumppanit toteavat tässä teemanu-
merossa, verkkovihan välineinä käytetyt sanat, kuvat ja videot *ovat väkivaltaa*
eivätkä pelkästään väkivallan representaatioita.

Onkin tärkeää huomioida myös, miten median väkivaltaiset diskurssit suh-
teutuvat yhteiskunnallisiin rakenteisiin ja hierarkioihin. Miten mediaesitykset
kytkettyvät materiaaliseen maailmaan? Audiovisuaalisella mediakulttuurilla
on monenlaisia kytköksiä sekä ihmisten että luonnon hyvinvointiin niin me-
diateknologioiden ja -tuotantojen valmistuksen ja käytön aikana kuin myös
niiden käytön jälkeen. Mediatuotannot kuluttavat luonnonvaroja, ja esimer-
kiksi #metoo on nostanut esille tuotantojen kulisseissa tapahtuvaa häirintää
ja väkivaltaa. Myös esimerkiksi digitaalinen kulttuuri, joka usein näyttäytyy
käyttäjilleen lähes immateriaalisena, on vahvasti kytköksissä materiaaliseen
maailmaan: jokainen Google-haku ja verkossa katsottu televisiosarja tai elo-
kuva vaatii energiaa. Myös kannettaviin laitteisiin tarvittavien akkujen ma-
teriaaleja louhitaan sosiaalisesti ja ekologisesti kestävämmässä olosuhteissa.
Näitä median moninaisia sosiaalisia ja ekologisista kytköksistä on kuvattu termillä
”medialuonnot” (*medianatures*) (Parikka 2018). Siksi representaatioiden ja mer-
kitysprosessien lisäksi on tutkittava myös median materiaalisia olosuhteita
ja niihin liittyvää etiikkaa.

Feministisiä fantasioita ja väkivaltaa ilmentävää toiseutta

Tämä *Lähikuvan* numero koostuu yhteensä kahdesta tutkimusartikkelista ja
neljästä näkökulmatekstistä, joissa audiovisuaalisten medioiden ja alusto-
jen väkivaltaisia representaatioita ja diskursseja tarkastellaan eri kulmista.
Numeron teksteissä keskitytään erityisesti siihen, miten väkivaltaa esitetään
sekä siihen, mitä eri tavoin esitetty mediaväkivalta *tekee* tai mitä sillä *tehdään*.
Vaikka tarkasteltu väkivalta on pääsääntöisesti symbolista, se risteää teema-
numeron teksteissä myös muiden väkivallan muotojen kanssa ja suhteutuu
monin eri tavoin sekä rakenteelliseen että fyysiseen väkivaltaan. Kirjoittajat
tarkastelevat mediaväkivaltaa haavoittavana mutta myös korjaavana, väki-
vallan esittämisen konventioita haastavana. Tarkastellut mediat, aineistot ja
alustat ovat moninaisia, ja niiden sisällöt vaihtelevat fiktiosta väkivaltaiseen
vihapuheeseen. Tarkastelun kohteena on niin elokuvia, videopelejä, true cri-
me -viihdettä ja rikosjournalismia kuin Ylilaudan ja Redditiin keskusteluissa
jaettuja tekstuaalisia ja kuvallisia aineistoja.

Teemanumeron aloittaa Saara Tuusan artikkeli ”Feministisiä fantasioita ja
vastentahtoista todistamista – naisinen katse elokuvan kentällä”. Artikkelin kyt-
keytyy yhä ajankohtaiseen keskusteluun audiovisuaaliseen mediakulttuuriin
pesiytyneistä sukupuolittuneista ja sukupuolittavista esittämisen tavoista, joita
on viime vuosina pohdittu esimerkiksi Anu Silfverbergin (2020) *Sinut on nähty*
-esseekokoelmassa. Tuusa sijoittaa naisisen katseen käsitteen osaksi feminis-
tisen elokuvateorian historiaa, minkä jälkeen hän soveltaa käsitettä kolmen
naistekijän pitkän draamaelokuvan analyysissä. Tutkimuksen kohteina ovat
Jennifer Kentin *The Nightingale* (Australia 2018), Céline Sciamman *Nuoren nai-
sen muotokuva* (*Portrait de la Jeune Fille en Feu*, Ranska 2019) ja Kelly Reichardt
First Cow (Yhdysvallat 2020). Tuusan mukaan naisinen katse on feminististen
esteettisten strategioiden avulla käytyä neuvottelua elokuvan (väkivaltaisista)
konventioista, jota tehdään naisisesta positiosta käsin. Tällainen katse sekä
keskustelee patriarkaalisesta sukupuolittuneesta ja sukupuolittavan väkivallan
konventioiden kanssa että myös haastaa niitä.

Kuva 2. Jennifer Kentin elokuva *The Nightingale* esittää naisen kostoretken, joka kumpuaa sekä sukupuolittuneesta henkilökohtaisesta kaltoinkohtelusta että patriarkaalista rakenteista. Stillkuva: Courtesy of Nightingale Pictures.

Artikkelissaan ”’Uuniin siitä’ – Väkivaltainen ja toiseuttava verkkokeskustelu Ylilaudalla” Elina Vaahensalo tarkastelee verkkokeskusteluja toiseuttamisen näkökulmasta. Hän jaottelee keskusteluja kohtaaviin ja ulossulkeviin sen perusteella, kuinka paljon vuorovaikutusta eri ihmisryhmien välillä niistä on havaittavissa, ja erittelee näissä keskusteluissa esiintyviä väkivaltaisia sisältöjä. Vaikka Vaahensalo toteaa, että toiseuttamisella voi olla myös yhteisöllinen, anonyymien verkkokäyttäjien identiteettiprojekteihin kytkeytyvä funktio, hän korostaa toiseuttavien ja väkivaltaisten diskurssien haitallisia vaikutuksia. Vaahensalo näkee väkivaltaista kieltä, stereotyyppisiä ja kuvastoja hyödyntävän toiseuttamisen olevan keino määrittellä, rajata ja leimata keskustelukulttuurin ulkopuolelle suljettavia ihmisryhmiä. Kiinnostavaa Vaahensalon tarkastelussa on myös huomio kuvien ja meemien merkittävästä roolista väkivaltaisissa verkkokeskusteluissa (ks. myös Kosonen et al. tässä julkaisussa).

Näkökulmatekstissään ”Kyseenalainen Voittaja: Julkinen nolaaminen, Covid-19 ja Herman Cain Award” Hanna-Kaisa Lassila puolestaan tarkastelee verkossa tapahtuvaa julkista nolaamista keskittyen Reddit-alustan Herman Cain Award -keskustelualueeseen. Koronaan menehtyneen republikaanipoliitikon Herman Cainin mukaan nimetyssä keskustelussa pilkataan koronaan sairastuneita ja menehtyneitä sekä ruoditaan heidän sosiaalisen median tileillään julkaisemaa koronadentalistista sisältöä. Lassila tarkastelee ilmiötä vernakulaarin, eli kanssaihmiesten toisiinsa kohdistaman valvonnan ja julkisen häpäisyn, näkökulmista ja pohtii, millaisia yhteisöllisiä ja yhteiskunnallisia funktioita toisten kuolemalle naureskelulla on. Hän kytkee HCA-sivulla ilmenevän häpäisyn erityisesti toiseuttamiseen – eli samaan ilmiöön, jota myös Vaahensalo tarkastelee.

Pauliina Tuomi käsittelee katsauksessaan ”Kun rikollisuudesta ja kuolemasta tulee viihdettä: (Media)väkivalta viihteellistymisen näkökulmasta” true crimea (esimerkiksi televisiosarjoja ja podcasteja) ja rikosjournalismia. Aihetta lähestytään erityisesti väkivallan ja kuoleman viihteellistymisen näkökulmasta. Teksti kytkee väkivallan lisääntyneen viihteellistymisen muun muassa median affektiiviseen ansaintalogiikkaan. Katsaus haastaa lukijaa pohtimaan true crimen kerronnallisiin ja tuotannollisiin ratkaisuihin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Samalla Tuomi erittelee myös journalismin puolueellisia tapoja puhua väkivallan uhreista: nuoret kauniit, valkoiset naiset kun tapavat saada erityistä huomiota mediassa. Mediaväkivallan viihteellistymisen

mekanismeja onkin tarkasteltava kriittisesti niin fiktiivisten sisältöjen kuin myös journalismin kohdalla.

Eetu Heikkisen näkökulmateksti ”*The Last of Us Part II: Väkivallan konventiot, moraalinen irrottautuminen ja kielteinen estetiikka toimintaseikkailupelissä*” pureutuu väkivaltapelien toimintalogiikkaan. Heikkinen avaa väkivaltapeleissä esitetyn väkivallan konventioista ja vaikutuksista käytyä akateemista keskustelua ja tarkastelee *The Last of Us Part II* -toimintaseikkailupeliä (Yhdysvallat, 2020) suhteessa näihin. Tarkastelun kohteeksi nousee erityisesti se, miten väkivallan representaatiot sekä pelimekaniikka kutsuvat katsojassa tietynlaisia reaktioita, joita Heikkinen tutkii moraalisen irtautumisen ja kielteisen estetiikan teorioiden avulla. Teksti ei keskity ainoastaan väkivallan niin kutsuttuihin negatiivisiin seurauksiin vaan kysyy, millaisia muita vaikutuksia väkivaltapelit voivat saada aikaan. Heikkisen mukaan *The Last of Us Part II:n* esittämä väkivalta ei toista perinteisiä, moraalista irrottautumista tukevia väkivaltapelien konventioita vaan esittää väkivallan rumana ja ahdistavana – kielteisenä estetiikkana.

Teemanumeron päättävässä näkökulmassa ”Verkkoviha väkivaltana – vihapuhetutkijoiden näkökulmia” Heidi Kosonen, Tuija Saresma, Reeta Pöyhkäri, Paula Haara, Kaarina Nikunen, Aleksi Knuutila ja Miia Tikka pohtivat verkkovihaa rankkojen ja affektiivisten aineistojen tutkimisen näkökulmasta. He esittelevät vihapuhetta tutkiessa avautuvaa väkivaltaisten verkkosisältöjen maisemaa ja kuvaavat omakohtaisesti sitä, miltä väkivaltaisten kuvallisten, tekstuaalisten ja audiovisuaalisten diskurssien tutkiminen tuntuu. Miten väkivaltaiset, halventavat ja loukkaavat sisällöt resonoivat niille altistuvissa tutkijoissa? Mitä väkivalta siis *tekee* myös tutkijalle ja millaiset selviytymiskeinot, rakenteet ja yhteiskunnalliset etuoikeudet auttavat heitä kestämään väkivaltaisten sisältöjen äärellä? Vaikka väkivaltaisten sisältöjen tutkiminen on toisinaan ahdistavaa, kirjoittajat kuitenkin toteavat, että rankkojen aiheiden tutkiminen voi myös tuottaa kokemuksia tutkimustyön merkityksellisyydestä. Aivan kuten mediaväkivallan kuluttamisella voi olla moninaisia vaikutuksia kuluttajaan, myös väkivaltaisten sisältöjen tutkiminen voi vaikuttaa tutkijaan eri tavoin.

Lisäksi numerossa on mukana Miina Kaartisen kirja-arvio Susanna Helken ja Essi Viitasen (2022) toimittamasta teoksesta *Repeämän kuvat. Dokumentaarinen elokuva ja hyvinvointivaltion murtumia*. Vaikka käsitelty kirja ei suoraan liity mediaväkivaltaan, linkittyvät hyvinvointivaltion ”repeämät” läheisesti rakenteellisen väkivallan kysymyksiin. Lisäksi Kaartinen nostaa arviossaan esille sitä, miten teoksessa tarkastellaan dokumenttielokuvan keinoja sekä sen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja poliittisuutta. Tätä kautta Kaartisen kirja-arvio kytkeytyy myös numeron muiden tekstien teemoihin.

Lopuksi

Jos tämän numeron artikkeleissa tarkastellaan mediaväkivallan monia materiaalisia vaikutuksia, numeroa toimittaessamme jouduimme itsekkin pysähtymään sen kysymyksen äärelle, millaisia vaikutuksia on päätöksillämme näyttää tai jättää näyttämättä väkivallan kuvallisia esityksiä. Audiovisuaalisen kulttuurin tutkijoina olemme sitä mieltä, että kuvalliset esitykset kuuluvat olennaisesti audiovisuaalisista materiaaleista kirjoitettuihin tutkimusteksteihin. Ymmärtääksemme, miten kuvallisuus toimii, meidän on myös katsottava kuvia – tai katsottava, kuunneltava ja koettava televisiosarjoja, elokuvia, pelejä

tai muunlaista liikkuvaa kuvaa. Kuvakaappaukset ja muu kuvallinen sisältö havainnollistavat kuvallisuudelle ominaisia väkivallan mekanismeja – sitä, *miten* väkivalta esitetään.

Kuvat voivat kuitenkin myös järkyttää sekä toistaa ja levittää väkivaltaista sisältöä. Päätimme lopulta, yhteistyössä Elina Vaahensalon kanssa, että julkaisemme kuvakaappauksia Ylilaudalla jaetusta materiaalista, mutta emme kuitenkaan julkaise niitä sellaisenaan. Ylilautaa koskevia kuvia on käsitelty niin, ettei kaikista häiritsevin sisältö ole nähtävissä. Sensuroimme niistä pois herjaussanoja ja jätimme julkaisematta erityisesti seksuaalista väkivaltaa kuvaavia sekä sukupuolittuneeseen ja rasistiseen väkivaltaan kytkeytyviä meemejä. Tutkijakin joutuu siis miettimään, miten tutkimuskohteensa esittää ja mitä tutkimuskohteestaan toistaa lukijoille sellaisenaan – toisin sanoen pohtimaan, mitä kaikkea mediaväkivallan tutkimus ja sen esittämisen tavat voivat tehdä.

Syyskuussa 2022

Aino-Kaisa Koistinen ja Heidi Kosonen

Lähteet

Kaikki linkit tarkistettu 15.9.2022.

Abel, Marco (2007) *Violent Affect: Literature, Cinema, and Critique after Representation*. Lincoln: University of Nebraska Press.

Bacon, Henry (2010) *Väkivallan lumo. Elokuuvaväkivallan kauheus ja viihdyttävyys*. Helsinki: Like.

Barker, Martin; Mathijs, Ernest; Egan, Kate; Sexton, Jamie; Hunter, Russ & Selfe, Melanie (2007) *Audiences and Receptions of Sexual Violence in Contemporary Cinema – Report to the British Board of Film Classification*. Lontoo: British Board of Film Classification.

Bourdieu, Pierre & Wacquant, Loïc J. D. (1992) *An Invitation to Reflexive Sociology*. Chicago: University of Chicago Press.

Clover, Carol J. (2000/1987) *Her Body, Himself: Gender in the Slasher Film*. Teoksessa Stephen Prince (toim.) *Screening Violence*. New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press, 125–174.

Ferguson, Christopher J. (2012) Positive Female Role-Models Eliminate Negative Effects of Sexually Violent Media. *Journal of Communication* 62, 888–899.

Karkulehto, Sanna & Rossi, Leena-Maija (2017) Johdanto: Lukemisen etiikkaa ja politiikkaa – sukupuolen ja väkivallan risteyksessä. Teoksessa Sanna Karkulehto & Leena-Maija Rossi (toim.) *Sukupuoli ja väkivalta: Lukemisen etiikkaa ja politiikkaa*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 9–26. Saatavilla: <<https://doi.org/10.21435/skst.1431>>.

Keipi, Teo; Näsi, Matti; Oksanen, Atte & Räsänen, Pekka (2016) *Online hate and harmful content: Cross-national perspectives*. Milton Park: Routledge.

Koistinen, Aino-Kaisa; Kaisa Kortekallio; Minna Santaaja & Karkulehto, Sanna (tulossa) *Towards Cultural Transformation: Culture as Planetary Well-being*. Teoksessa Merja Elo, Sanna Karkulehto, Teea Kortetmäki, Janne Kotiaho, Mikael Puurtinen & Miikka Salo (toim.) *Interdisciplinary Perspectives on Planetary Well-being*. Lontoo & New York: Routledge.

Koistinen, Aino-Kaisa (2020) Framing War and the Nonhuman in Science-Fiction Television: The Affective Politics of *V. Fafnir* – *Nordic Journal of Science Fiction and Fantasy Research* 7:2, 32–48.

Koistinen, Aino-Kaisa & Mäntymäki, Helen (2019) ”Kaikki paha tulee Skandinaviasta” – Sukupuolittuneen ja seksualisoituneen väkivallan affektiivinen poetiikka ja politiikka Nordic noir -televisiosarjassa Modus. *WiderScreen* 20.12.2019. Saatavilla: <<http://widerscreen.fi/numerot/ajankohtaista/kaikki-paha-tulee-skandinaviasta-sukupuolittuneen-ja-seksualisoituneen-va-kivallan-affektiivinen-poetiikka-ja-politiikka-nordic-noir-televisiosarjassa-modus/>>.

Koistinen, Aino-Kaisa (2017) Konetta ei voi raikata? Seksuaalinen ja sukupuolittunut (väki-)valta ja ihmisen kaltaiset koneet tieteisteleviisarjoissa. Teoksessa Sanna Karkulehto & Leena-Maija Rossi (toim.) *Sukupuoli ja väkivalta – lukemisen etiikkaa ja politiikkaa*. Helsinki: SKS, 75–94. Saatavilla: <<https://doi.org/10.21435/skst.1431>>.

Kosonen, Heidi (2020) *Gendered and Contagious Suicide: Taboo and Biopower in Contemporary Anglophone Cinematic Representations of Self-Willed Death*. Jyväskylä dissertations 292: Jyväskylä: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8313-0>.

Parikka, Jussi (2018) Medianatures. Teoksessa Rosi Braidotti & Maria Hlavajova (toim.) *Post-human Glossary*. Lontoo: Bloomsbury, 251–253.

Prince, Stephen (2000) Graphic Violence in the Cinema: Origins, Aesthetics, and Social Effects. Teoksessa Stephen Prince (toim.) *Screening Violence*. New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press, 1–44.

Rossi, Leena-Maija (2017) Naurattavat lyönnit. Sukupuolittunut väkivalta, komedia ja (tunne)talous. Teoksessa Sanna Karkulehto & Leena-Maija Rossi (toim.) *Sukupuoli ja väkivalta – lukemisen etiikkaa ja politiikkaa*. Helsinki: SKS, 55–74. Saatavilla: <<https://doi.org/10.21435/skst.1431>>.

Silfverberg, Anu (2020) *Sinut on nähty*. Helsinki: Teos.

Viimeinen sana (2021) Natsien normalisointi ja sodan täyttämä media. *Viimeinen sana* 25.3.2021. Saatavilla: <<https://areena.yle.fi/1-60895821>>.

Suomen Elokuvatutkimuksen Seuran syysseminaari 11. marraskuuta 2022

SETS järjestää legendaarisen vuosiseminaarin elokuvan ja audiovisuaalisen median tutkijoille Helsingissä Tieteiden talossa salissa 504 (Kirkkokatu 6, 00170 Hki) perjantaina 11.11.2022.

Ohjelmassa on ajankohtaiseen tutkimukseen tutustumista, materiaali-esittelyjä, keskusteluja ja verkostoitumista. Mukaan ovat tervetulleita kaikki elokuvaa, televisiota, pelejä, av-mediaa tai niihin liittyviä aiheita tutkivat ja tutkimuksesta kiinnostuneet – niin graduntekijät, väitöskirjantekijät kuin väitelleetkin!

Osallistujia pyydetään valmistelemaan lyhyt esitys (n. 20 min) omasta tutkimusaiheestaan. Esitelmien maksimipituus ja aikataulu varmistuvat, kun tiedetään osallistujamäärä. Tilaisuuteen voi osallistua myös ilman esitystä.

Seminaarin jälkeen pidetään Suomen Elokuvatutkimuksen Seuran syyskokous.

Ilmoittaudu esitelmän pitäjäksi pe 7.10.2022 mennessä osoitteeseen elokuvatutkimuksen.seura@gmail.com.

Kerro nimesi, yhteystietosi, organisaatiosi (esim. yliopisto/oppiaine) ja esityksesi alustava otsikko.

Seminaari pyritään järjestämään hybridimallina niin, että sekä puhujilla että kuuntelijoilla on mahdollisuus osallistua myös etänä. Toivomme esitelmänpitäjien ilmoittavan etukäteen etäosallistumisestaan!

Tervetuloa!